

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA DŽOVANNI PITRUCELLAS
[GIOVANNI PITRUZZELLA]

SECINĀJUMI,
sniegti 2022. gada 17. martā¹

Lieta C-713/20

Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank

**pret
X un Y**

(Centrale Raad van Beroep (Sociālā nodrošinājuma un civildienesta lietu apelācijas tiesa, Nīderlande) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Migrējošo darba ņēmēju sociālais nodrošinājums – Regula (EK) Nr. 883/2004 – 11. panta 3. punkta a) un e) apakšpunkts – Persona, kas pastāvīgi dzīvo vienā dalībvalstī un veic darbību nodarbinātas personas statusā citā dalībvalstī – Darba tiesiskās attiecības ar pagaidu darba aģentūru – Starpposmos starp darba tiesiskajām attiecībām piemērojamo tiesību aktu noteikšana

1. Vai laika starpposmos, kad darbinieks neveic savu darbu un nav spēkā neviens darba līgums, pagaidu darba aģentūras darbiniekam, kurš pastāvīgi dzīvo dalībvalstī, kas nav dalībvalsts, kurā viņš parasti strādā, piemērojamie tiesību akti ir nodarbinātības valsts tiesību akti saskaņā ar Regulas Nr. 883/2004² 11. panta 3. punkta a) apakšpunktu vai tomēr dzīvesvietas valsts tiesību akti saskaņā ar minētās regulas 11. panta 3. punkta e) apakšpunktu?
2. Šis būtībā ir jautājums, uz ko Tiesai ir jāatbild šajā lietā, kurā tiek skatīts *Centrale Raad van Beroep* (Sociālā nodrošinājuma un civildienesta lietu apelācijas tiesa, Nīderlande) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu divās apvienotās tiesvedībās, kurās strīda viena puse ir *Raad van Bestuur van de Sociale verzekeringsbank* (Sociālā nodrošinājuma kases direktoru valde, Nīderlande; turpmāk tekstā – “SVB”) un pretējā puse ir X un Y.
3. Šī lieta dod Tiesai iespēju precizēt Regulas Nr. 883/2004 11. panta 3. punkta a) apakšpunktā ietvertās normas saturu un sniegt turpmāku ieguldījumu minētās regulas II sadaļā paredzēto tiesību normu kolīzijas noteikumu vispārējās sistēmas definēšanā.

¹ Oriģinālvaloda – itāļu.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 883/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (OV 2004, L 166, 1. lpp.), ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/1149 (2019. gada 20. jūnijs), ar ko izveido Eiropas Darba iestādi, groza Regulas (EK) Nr. 883/2004, (ES) Nr. 492/2011 un (ES) 2016/589 un atceļ Lēmumu (ES) 2016/344 (OV 2019, L 186, 21. lpp.).

I. Tiesiskais regulējums

A. Savienības tiesības

4. Ar Regulu Nr. 883/2004 (turpmāk tekstā – “Regula Nr. 883/2004”) no 2010. gada 1. maija tika atcelta Padomes Regula (EEK) Nr. 1408/71 (1971. gada 14. jūnijs) par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā³ (turpmāk tekstā – “Regula Nr. 1408/71”).

5. Regulas Nr. 883/2004 1. panta a) un b) punktā ir noteikts:

“Šajā regulā:

- a) “darbība nodarbinātas personas statusā” ir katra darbība vai līdzvērtīga situācija, ko par tādu uzskata tās dalībvalsts sociālās nodrošināšanas tiesību aktu piemērošanas nolūkā, kurā tiek veikta minētā darbība vai pastāv līdzvērtīgā situācija;
- b) “darbība pašnodarbinātas personas statusā” ir katra darbība vai līdzvērtīga situācija, ko par tādu uzskata tās dalībvalsts sociālās nodrošināšanas tiesību aktu nolūkā, kurā tiek veikta minētā darbība vai pastāv līdzvērtīgā situācija.”

6. Regulas Nr. 883/2004 II sadaļā “Piemērojamo tiesību aktu noteikšana” ir ietverts 11.–16. pants.

7. Minētās regulas 11. pantā “Vispārīgi noteikumi” ir noteikts:

“1. Personas, uz kurām attiecas šī regula, ir pakļautas tikai vienas dalībvalsts tiesību aktiem. Šos tiesību aktus nosaka saskaņā ar šo sadaļu.

2. Šajā sadaļā personas, kuras saņem naudas pabalstus sakarā ar savu darbību nodarbinātas vai pašnodarbinātas personas statusā vai tās rezultātā, uzskatāmas par tādām, kas veic minēto darbību. Tas neattiecas uz invaliditātes vai vecuma pensijām vai apgādnieka zaudējuma pabalstiem, vai pensijām saistībā ar nelaimes gadījumiem darbā vai arodslimībām, vai slimības pabalstiem naudā, ar kuriem sedz ārstēšanas izdevumus neierobežotā laika posmā.

3. Ievērojot 12.–16. pantu:

- a) persona, kas veic darbību nodarbinātas vai pašnodarbinātas personas statusā kādā dalībvalstī, ir pakļauta minētās dalībvalsts tiesību aktiem;
- b) ierēdnis ir pakļauts tās dalībvalsts tiesību aktiem, kam pakļauta administrācija, kura viņu nodarbina;
- c) persona, kas saņem bezdarbnieka pabalstus atbilstīgi 65. pantam saskaņā ar dzīvesvietas dalībvalsts tiesību aktiem, ir pakļauta minētās dalībvalsts tiesību aktiem;

³ Padomes Regula (EEK) Nr. 1408/71 (1971. gada 14. jūnijs) par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā (OV 1971, L 149, 2. lpp.), ar grozījumiem, kas izdarīti ar Padomes Regulu (EK) Nr. 118/97 (1996. gada 2. decembris), ar kuru groza un atjaunina Regulu (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, un Regulu (EEK) Nr. 574/72, ar kuru nosaka izpildes kārtību Regulai (EEK) Nr. 1408/71 (OV 1997, L 28, 1. lpp.).

- d) persona, kas pirmo reizi vai no jauna iesaukta dienēt kādas dalībvalsts bruņotajos spēkos vai civildienestā, ir pakļauta minētās dalībvalsts tiesību aktiem;
- e) katra persona, uz ko neattiecas a)–d) apakšpunkts, ir pakļauta dzīvesvietas dalībvalsts tiesību aktiem, neierobežojot citus šās regulas noteikumus, kas viņai garantē pabalstus, ko nosaka vienas vai vairāku citu dalībvalstu tiesību akti.”
8. Regulas Nr. 883/2004 12.–16. pantā ir paredzētas īpašas normas, kas piemērojamas norīkotām personām (12. pants), personām, kas veic savu darbību divās vai vairāk dalībvalstīs (13. pants), personām, kuras ir izvēlējušās brīvprātīgu apdrošināšanu vai fakultatīvi turpināmu apdrošināšanu (14. pants), Eiropas iestāžu līgumdarbiniekiem (15. pants), kā arī atkāpes no tās pašas regulas 11.–15. panta (16. pants).

B. Nīderlandes valsts tiesības

9. *Algemene Ouderdomswet* (Likums par vecuma pensijas vispārīgo sistēmu; turpmāk tekstā – “AOW”) 6. pantā ir noteikts:

“1. Saskaņā ar šā likuma noteikumiem ir apdrošināta persona, kas vēl nav sasniegusi pensionēšanās vecumu un

- a) ir rezidente;
- b) nav rezidente, bet tai ir jāmaksā ienākuma nodoklis par darbu, kas veikts Nīderlandē vai uz kontinentālā šelfa.

[..]

3. Atkāpjoties no 1. un 2. punkta, apdrošināto personu kategoriju var paplašināt vai ierobežot ar vispārēju administratīvu pasākumu.”

10. AOW 6.a pantā ir noteikts:

“Iespējami atkāpjoties no 6. panta un tiesību normām, kas no tā izriet:

- a) par apdrošinātu tiek uzskatīta persona, kuras apdrošināšana saskaņā ar šo likumu izriet no kāda līguma tiesību normu vai starptautiskas organizācijas lēmuma piemērošanas;
- b) par neapdrošinātu tiek uzskatīta persona, kurai saskaņā ar kādu līgumu vai starptautiskas organizācijas lēmumu piemēro citas valsts tiesisko regulējumu.”

11. AOW 13. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir noteikts, ka pensijas summai tiek piemērots 2 % samazinājums par katru kalendāro gadu, kurā pensijas saņēmējs nebija apdrošināts pēc 15. un pirms 65. dzimšanas dienas.

12. *Algemene Kinderbijlagwet* (Likums par ģimenes pabalstu vispārīgo sistēmu; turpmāk tekstā – “AKW”) 6. pantā ir identiski pārņemts AOW 6. panta formulējums.

13. AKW 6.a pantā ir noteikts:

“Iespējami atkāpjoties no 6. panta un tiesību normām, kas no tā izriet:

- a) par apdrošinātu tiek uzskatīta persona, kuras apdrošināšana saskaņā ar šo likumu izriet no kāda līguma noteikumu vai starptautiskas organizācijas lēmuma piemērošanas;
- b) šā likuma 3. nodaļas nolūkā par “apdrošinātu” tiek uzskatīta arī persona, kas nav apdrošināta un kas ir ieguvusi tiesības uz ģimenes pabalstu saskaņā ar Regulu Nr. 883/2004;
- c) persona, kas ir pakļauta kādas citas valsts tiesību aktiem saskaņā ar kādu līgumu vai starptautiskas organizācijas lēmumu, netiek uzskatīta par apdrošinātu.”

14. Saskaņā ar AKW 11. panta 1. punktu:

“Tikai personai, kas ir apdrošināta kalendārā ceturkšņa pirmajā dienā, ir tiesības uz ģimenes pabalstu par bērnu saskaņā ar šo likumu.”

15. 1998. gada 24. decembra *Besluit uitbreiding en beperking kring van verzekerden volksverzekeringen 1999* (1999. gada Noteikumi par sociāli apdrošināto personu kategoriju paplašināšanu un ierobežošanu; turpmāk tekstā – “BUB”) 6. pantā “Darba Nīderlandē pārtraukšana uz laiku” ir paredzēts:

“Sociāli apdrošināta paliek tāda persona, kura nedzīvo Nīderlandē, bet kura strādā tikai Nīderlandē un kuras darbs ir uz laiku pārtraukts:

- a) slimības, darbnespējas, grūtniecības, maternitātes vai bezdarba dēļ; vai
- b) atvaļinājuma, streika vai lokauta iemeslu dēļ.”

II. Tiesvedības rašanās fakti, tiesvedība pamatlietā un prejudiciālie jautājumi

A. Lieta starp SVB un X

16. X, Nīderlandes pilsoņe, 2012. gadā savu pastāvīgo dzīvesvietu pārcēla uz Vāciju. X nekad nav strādājusi Vācijā, bet no 2013. gada ar pārtraukumiem strādāja Nīderlandē ar pagaidu darba aģentūras starpniecību⁴.

⁴ Uzreiz jāprecizē, ka abi strīdi, kas tiek skatīti pamatlietā, attiecas uz pagaidu darba tiesiskajām attiecībām. Kā zināms, runa ir par darba kategoriju – ko Savienības līmenī regulē Direktīva 2008/104/EK par pagaidu darba aģentūrām –, kurā piedalās trīs tiesību subjekti: pagaidu darba aģentūra, darbinieks un lietotājuņēmums. Šīs attiecības raksturo trīs tūras sistēma, kas balstās uz divu šādu līgumu vienlaicīgu pastāvēšanu: algota darba līgums starp pagaidu darba aģentūru un darbinieku; līgums, saskaņā ar kuru aģentūra nodod lietotājuņēmuma rīcībā vienu vai vairākus darbiniekus. Šie darbinieki formāli paliek pašas pagaidu darba aģentūras darbinieki, kuriem tā maksā atalgojumu, lai gan viņi savus darba pakalpojumus sniedz lietotājuņēmumam un tā vadībā. Algota darba līgums starp pagaidu darba aģentūru un darbinieku var tikt noslēgts uz nenoteiktu vai uz noteiktu laiku. Tikai pirmajā gadījumā darbiniekam ir tiesības saņemt pieejamības kompensāciju par laikposmiem, kuros viņš gaida norīkošanu uz lietotājuņēmumu.

17. It īpaši, kā izriet no lietas materiāliem, minētā darbība tikta veikta uz tādu pagaidu darba līgumu pamata, kuri noslēgti uz noteiktu laiku un kuros bija ietverta “aģentūras klauzula”⁵, proti, klauzula, saskaņā ar kuru darba tiesiskās attiecības ar aģentūru sākas brīdī, kad darba ņēmējs sāk veikt savu darbību lietotājuņemumā, un beidzas minētās darbības izbeigšanas brīdī.

18. Mainīga ilguma – no sešām dienām līdz pieciem mēnešiem – starpposmos starp dažādām darba tiesiskajām attiecībām X palika reģistrēta dažādās Nīderlandes pagaidu darba aģentūrās un veica tur darbības kā brīvprātīgā un māsaimniecības darbu ģimenē, aprūpējot bērnu, apmaiņā pret minimālu atalgojumu.

19. 2015. gada 6. jūlijā SVB sniedza X viņai pienākošos pensiju pārskatu. No minētā pārskata izrietēja, ka viņas pensija saskaņā ar AOW ir samazināta līdz 82 %, jo X tika uzskatīta par apdrošinātu atbilstoši Nīderlandes sociālā nodrošinājuma tiesību aktiem tikai laikposmos, kad bija reāli veikusi savu pagaidu darba aģentūras darbinieka darbu minētajā valstī. Savukārt starpposmos starp darbiem, tā kā nebija nekādu darba tiesisko attiecību un nekādas faktiskas darbības, būtu bijis jāpiemēro dzīvesvietas – proti, Vācijas – tiesību akti.

20. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet arī tas, ka X nav tiesību uz vecuma pensiju Vācijā, jo viņa neesot pabeigusi nevienu apdrošināšanas periodu.

21. Iesniedzot sūdzību, X lūdza SVB starpposmus starp darbībām, kas veiktas atbilstoši pagaidu darba aģentūras darbinieka darba tiesiskajām attiecībām, uzskatīt par periodiem, kas apdrošināti saskaņā ar AOW.

22. Pēc viņas sūdzības noraidīšanas X cēla tādu pašu prasību *Rechtbank Amsterdam* (Amsterdamas tiesa, Nīderlande), kura ar 2016. gada 3. oktobra spriedumu to apmierināja. It īpaši *Rechtbank Amsterdam* (Amsterdamas tiesa, Nīderlande), savu secinājumu atbalstam pieminot arī spriedumu *Franzen u.c.*⁶, apgalvoja, ka starpposmi ir uzskatāmi par atvaļinājuma vai bezdarba periodiem saskaņā ar valsts tiesisko regulējumu, un it īpaši saskaņā ar BUB 6. pantu, un tātad par periodiem, kuru laikā X bija apdrošināta saskaņā ar Nīderlandes tiesisko regulējumu.

23. SVB pārsūdzēja minēto spriedumu *Centrale Raad van Beroep* (Sociālā nodrošinājuma un civildienesta lietu apelācijas tiesa, Nīderlande) – iesniedzējtiesā.

B. Lieta starp SVB un Y

24. Y ar savu ģimeni pastāvīgi dzīvo Polijā un no 2007. gada ar dažiem pārtraukumiem strādāja Nīderlandē saskaņā ar dažādiem pagaidu darba līgumiem, kas noslēgti ar pagaidu darba aģentūru.

25. Ciktāl ir nozīme šajā lietā, Y ar aģentūru noslēdza pagaidu darba līgumu uz noteiktu laiku – astoņiem mēnešiem –, kas bija spēkā no 2015. gada 20. jūlija. Y tomēr nestrādāja laikposmā no 2016. gada 1. janvāra līdz 2016. gada 7. februārim, un no 2016. gada 8. februāra viņš ar to pašu pagaidu darba aģentūru parakstīja jaunu darba līgumu.

⁵ Šī līgumu shēma ir aplūkota *Burgerlijk Wetbook* (Nīderlandes civillodekss) 7:691. panta 2. punktā.

⁶ Spriedums, 2015. gada 23. aprīlis, *Franzen u.c.* (C-382/13, EU:C:2015:261).

26. Ar 2016. gada 29. marta lēmumu *SVB* informēja Y, ka saskaņā ar *AKW* viņam nav tiesību uz ģimenes pabalstu par 2016. gada janvāri un februāri, jo viņš nebija veicis nekādu darbību Nīderlandē minēto mēnešu pirmajā darb dienā⁷.

27. Iesniedzot sūdzību, Y lūdza *SVB*, lai viņam tiktu piešķirti ģimenes pabalsti arī par 2016. gada janvāri un februāri, apgalvojot, ka minētajā laikposmā viņš bija atvaļinājumā un tārad darba tiesiskās attiecības vēl bija spēkā.

28. Pēc sūdzības noraidīšanas Y atkārtoja savu lūgumu, ceļot prasību *Rechtbank Amsterdam* (Amsterdama tiesa, Nīderlande), kas ar 2017. gada 5. janvāra spriedumu prasību noraidīja, apstiprinot *SVB* veiktos vērtējumus.

29. Y par šo spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību *Centrale Raad van Beroep* (Sociālā nodrošinājuma un civildienesta lietu apelācijas tiesa, Nīderlande) – iesniedzējtiesā.

C. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

30. *Centrale Raad van Beroep* (Sociālā nodrošinājuma un civildienesta lietu apelācijas tiesa, Nīderlande), 2020. gada 29. maija tiesas sēdē apvienojusi abas lietas, 2020. gada 17. decembrī izdeva lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

31. Attiecībā uz X situāciju iesniedzējtiesa apgalvo, ka – tā kā darba līgumā bija iekļauta minētā aģentūras klauzula, uz kuras pamata darba tiesiskās attiecības automātiski izbeidzas pēc darbības veikšanas lietotājuņemumā, – starplaikos starp dažādiem darbības posmiem nebija spēkā nekādas darba tiesiskās attiecības.

32. Iesniedzējtiesa norāda arī to, ka darbības, ko X veikusi kā brīvprātīgā un ģimenes lokā par minimālu atalgojumu, neietilpst saimnieciskās darbības kontekstā un to mērķis nebija gūt ienākumus. Tāpēc tās nevarēja uzskatīt par darbībām nodarbinātas personas statusā vai līdzvērtīgām darbībām.

33. Ciktāl tas attiecas uz Y, *Centrale Raad van Beroep* (Sociālā nodrošinājuma un civildienesta lietu apelācijas tiesa, Nīderlande) norāda, ka viņš nekad nav apstrīdējis atalgojuma neizmaksāšanu laikposmā no 2016. gada 1. janvāra līdz 2016. gada 7. februārim un ka jaunais darba līgums tika parakstīts pirms iepriekšējā līguma termiņa beigām. Šie apstākļi mudina uzskatīt, ka no 2016. gada 1. janvāra līdz 2016. gada 7. februārim starp Y un pagaidu darba aģentūru nebija spēkā nekādas darba tiesiskās attiecības.

34. Tārad iesniedzējtiesa apgalvo, ka abi strīdi ir par jautājumu, vai X un Y – personas, kuras parasti savu darbu veic Nīderlandē, bet dzīvo citā dalībvalstī, – ir palikušas apdrošinātas saskaņā ar Nīderlandes sociālo pabalstu un palīdzības tiesisko regulējumu starpposmos starp aprakstītajām pagaidu darba tiesiskajām attiecībām.

⁷ Šajā sakarā, kā norādījusi savos apsvērumos *SVB* (19. punkts), nozīme ir arī Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 987/2009 (2009. gada 16. septembris), ar ko nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (OV 2009, L 284, 1. lpp.), 59. panta 1. punktam, saskaņā ar kuru, "ja dalībvalstis kalendārā mēneša laikā mainās piemērojami tiesību akti un/vai kompetence piešķirt ģimenes pabalstus, neatkarīgi no termiņiem ģimenes pabalstu izmaksai, kas paredzēti minēto dalībvalstu tiesību aktos, iestāde, kas izmaksājusi ģimenes pabalstus atbilstīgi tiesību aktiem, saskaņā ar kuriem piešķirti pabalsti mēneša sākumā, veic šos maksājumus līdz noteiktā mēneša beigām".

35. Tādējādi jautājums, kas tiek uzdots, ir par to, vai šādi starpposmi var veidot situācijas, kas pielīdzinātas Regulas Nr. 883/2004 11. panta 3. punkta a) apakšpunktā minētajām darbībām nodarbinātas vai pašnodarbinātas personas statusā, un tātad pamatot Nīderlandes tiesību aktu piemērošanu.

36. Tā kā ir skaidrs, ka aplūkojamie gadījumi neietilpst Regulas Nr. 883/2004 11. panta 3. punkta b), c) un d) apakšpunktā paredzētajos gadījumos, noliedzoša atbilde uz minēto jautājumu liktu secināt, ka starpposmos bija piemērojami dzīvesvietas valsts tiesību akti saskaņā ar tās pašas regulas 11. panta 3. punkta e) apakšpunktu, proti, Vācijas tiesības attiecībā uz X un Polijas tiesības – attiecībā uz Y.

37. Uzsverot jautājuma problemātiskumu, iesniedzējtiesa atgādina jau minēto 2015. gada 23. aprīļa spriedumu *Franzen* u.c., kas, lai gan attiecas uz Regulas Nr. 1408/71 interpretāciju, tiek uzskatīts par transponējamu arī uz Regulu Nr. 883/2004.

38. No minētā sprieduma iespējamās interpretācijas – kas balstās galvenokārt uz tā 50. punkta formulējumu⁸ – izrietot, ka personas, kuras parasti veic savu profesionālo darbību kādā dalībvalstī, ietilpst Regulas Nr. 883/2004 11. panta 3. punkta a) apakšpunkta piemērošanas jomā, kamēr nav pilnīgi vai uz laiku pārtraukušas šādu darbību. Lai apliecinātu darbības izbeigšanas faktu, tomēr neesot nozīmes darba tiesisko attiecību esamībai. Šajā nolūkā esot jāidentificē citi kritēriji, kas saistīti ar darba īpašībām, ar perioda ilgumu, kurā attiecīgās personas šo darbu ir veikušas, ar pārtraukumu ilgumu, ar ievirzi uz vienotu valsts darba tirgu.

39. No citas iespējamās minētā sprieduma interpretācijas savukārt izrietētu, ka nolūkā piemērot nodarbinātības valsts likumu esot nepieciešama darba tiesisko attiecību esamība. Tādējādi persona kļūtu automātiski pakļauta dzīvesvietas valsts tiesību aktiem gadījumā, kad darba tiesiskās attiecības tiktu pārtrauktas arī tikai uz laiku un neatkarīgi no šāda pārtraukuma ilguma.

40. Turklāt iesniedzējtiesa uzsver, ka risinājums, kas ierobežo Regulas Nr. 883/2004 11. panta 3. punkta a) apakšpunkta piemērojamību tikai līdz gadījumiem, kad ir spēkā darba tiesiskās attiecības, ļauj identificēt šādu notikumu iestāšanās brīdī droši piemērojamos tiesību aktus. Tomēr šāds risinājums, ja to piemēro tādā gadījumā kā šajā lietā, var izraisīt piemērojamo tiesību aktu ļoti biežu maiņu un ievērojamus administratīvos sarežģījumus, tādējādi izrādoties par darbaņēmēju brīvas pārvietošanās iespējamu šķērslī.

41. Iesniedzējtiesas ieskatā arī risinājums, kas neatkarīgi no darba tiesisko attiecību esamības liek pārbaudīt darbības pārtraukšanas faktiskumu, pamatojoties uz norādēm, kuras minētas šo secinājumu 38. punktā, varot būt iemesls arī priekšrocībām un neērtībām. Runājot par priekšrocībām, tas ļautu novērst to, ka mainās piemērojami tiesību akti, ja pārtraukumi darba tiesiskajās attiecībās ir īslaicīgi. Runājot par neērtībām, tā kā šis risinājums pamatojas uz faktu retrospektīvu vērtējumu, kas jāveic *ex post*, tas esot nedrošāks.

⁸ Sprieduma *Franzen* 50. punktā Tiesa apgalvoja, ka “nodarbinātības dalībvalsts tiesību akti ir piemērojami tik ilgi, kamēr attiecīgā persona veic savu profesionālo darbību šīs dalībvalsts teritorijā. Tādēļ *darba tiesisko attiecību pastāvēšanai* un darba tiesisko attiecību veidam, piemēram, nepilna laika vai gadījuma darbam, vai arī darba ņēmēja nostrādāto stundu skaitam *nav nozīmes*” (mans izcēlums).

42. Ievērojot iepriekš minēto, *Centrale Raad van Beroep* (Sociālā nodrošinājuma un civildienesta lietu apelācijas tiesa, Nīderlande) apturēja tiesvedību un uzdeva Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai Regulas (EK) Nr. 883/2004 11. panta 3. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka darba ņēmējam, kurš dzīvo vienā dalībvalstī un strādā citā dalībvalstī, pamatojoties uz pagaidu aģentūras darba līgumu, saskaņā ar kuru darba tiesiskās attiecības izbeidzas, beidzoties norīkojumam, un pēc tam tiek turpinātas, starpposmos joprojām ir piemērojami šīs citas dalībvalsts tiesību akti, kamēr darba ņēmējs uz laiku nav pārtraucis šo darbu?
- 2) Kādi faktori ir būtiski, lai šādos gadījumos konstatētu, vai darbība uz laiku ir pārtraukta?
- 3) Pēc kāda laikposma ir jāuzskata, ka darba ņēmējs, kuram vairs nav līgumisku darba tiesisko attiecību, uz laiku ir pārtraucis savu darbību nodarbinātības valstī, ja vien nav konkrētu norāžu par pretējo?”

III. Juridiskā analīze

43. Uzskatu, ka trīs prejudiciālos jautājumus var izskatīt kopā, jo no tiem pēc būtības izriet viens jautājums.

44. Ir skaidrs, ka šajā lietā gan X, gan Y ietilpst Regulas Nr. 883/2004 personīgās piemērošanas jomā un ka konkrētie pabalsti – proti, vecuma pensija un ģimenes pabalsts – ietilpst šīs pašas regulas materiālajā piemērošanas jomā.

45. Attiecībā uz X lietu, kā jau uzsvērts šo secinājumu 31. un 32. punktā, ir jānorāda, ka darba līgumos ar pagaidu darba aģentūru bija iekļauta “aģentūras klauzula”, saskaņā ar kuru tiesiskās attiecības automātiski izbeidzas brīdī, kad tiek pabeigta lietotājuzņēmumā veiktā darbība. Šā iemesla dēļ, kā konstatējusi *Centrale Raad van Beroep* (Sociālā nodrošinājuma un civildienesta lietu apelācijas tiesa, Nīderlande), šādas darba tiesiskās attiecības nebija spēkā starpposmos starp dažādiem norīkojumiem. Iesniedzējtiesa ir arī izslēgusi to, ka darbības, ko X veica kā brīvprātīgā un ģimenes lokā par minimālu atalgojumu, var tikt uzskatītas par darbībām nodarbinātas personas statusā vai līdzvērtīgām darbībām.

46. Ciktāl tas attiecas uz Y, kā jau precizēts šo secinājumu 33. punktā, iesniedzējtiesa ir atzinusi, ka laikposmā no 2016. gada 1. janvāra līdz 2016. gada 7. februārim nebija spēkā nekādas darba tiesiskās attiecības.

47. Tāpēc X un Y situācijas var apvienot, jo tās abas attiecas uz periodiem, kuros nebija spēkā nekādas darba tiesiskās attiecības un abas minētās personas – kuru dzīvesvieta bija citā valstī, nevis tajā, kurā tās parasti strādāja, – neveica nekādu darbu.

48. Tāpēc var tomēr apgalvot, ka ar prejudiciālajiem jautājumiem, kas jāskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā lūdz Tiesu paskaidrot, vai attiecībā uz X un Y – personām, kas dzīvo citā dalībvalstī, nevis tajā, kurā, pamatojoties uz pagaidu darba tiesiskajām attiecībām, tās parasti veica savu darbu, – starpposmos, kad viņi neveica nekādu darbu un šādas darba tiesiskās attiecības bija izbeigtas, ir jāpiemēro nodarbinātības valsts tiesību akti saskaņā ar Regulas Nr. 883/2004 11. panta 3. punkta

a) apakšpunktu vai tomēr dzīvesvietas valsts tiesību akti saskaņā ar tās pašas regulas 11. panta 3. punkta e) apakšpunktu. Nostāju par labu pirmajam risinājumam ir paudusi Eiropas Komisija; savukārt SVB un Nīderlandes valdība atbalsta otro risinājumu.

49. Lai atbildētu uz jautājumu, uzskatu par lietderīgu veikt īsu Regulas Nr. 883/2004 raksturojumu kontekstā.

50. Minētās regulas – kurā modernizētas un vienkāršotas Regulā Nr. 1408/71 ietvertās normas, saglabājot to pašu tās mērķi, – mērķis ir saskaņot dalībvalstu sociālā nodrošinājuma sistēmas, lai garantētu personu pārvietošanās brīvības efektīvu īstenošanu⁹.

51. Ar to netiek izveidota kopēja sociālā nodrošinājuma sistēma, bet gan tiek ļauts pastāvēt dažādām valstu sociālā nodrošinājuma sistēmām¹⁰, nosakot virkni vispārīgu principu, kas ir jāievēro visu dalībvalstu tiesību aktos sociālā nodrošinājuma jomā. Tādējādi izpaužas vēlme nodrošināt, ka personām, kuras īsteno savas tiesības pārvietoties un uzturēties Savienībā, netiek nodarīts kaitējums, piemērojot dažādas valsts sistēmas tāpēc, ka tās ir izmantojušas minēto brīvību¹¹.

52. Šādā kontekstā Regulas Nr. 883/2004 II sadaļa “Piemērojamo tiesību aktu noteikšana” tieši ietver normas par tiesību aktu kolīziju, kas ļauj noteikt regulas piemērošanas jomā ietilpstošajiem gadījumiem piemērojamo tiesisko regulējumu.

53. Runa ir par tiesību normu kolīzijas noteikumiem, kas balstīti uz piesaistes kritērijiem, analogiem tiem, kuri pastāv starptautiskajās privāttiesībās. To mērķis ir noteikt tiesisko regulējumu, kas piemērojams gadījumiem, kuros ir piesaistes elementi vairākām dalībvalstīm, jo tās attiecas uz darbiniekiem un pašnodarbinātām personām, kas ir īstenojušas savas tiesības brīvi pārvietoties Savienības teritorijā¹².

54. Tiesa ir vairākkārt izskaidrojusi, ka Regulas Nr. 883/2004 II sadaļas normas veido pilnīgu un vienotu tiesību normu kolīzijas noteikumu sistēmu, kuru mērķis ir nepieļaut vairāku valstu tiesību aktu vienlaicīgu piemērošanu un nodrošināt, ka personām, kuras ietilpst minētās regulas piemērošanas jomā, netiek liegta aizsardzība sociālā nodrošinājuma jomā tādēļ, ka nav tiesību aktu, kuri būtu tām piemērojami¹³. Citiem vārdiem, ir vēlme novērst, pirmkārt, ka negatīvas kolīzijas dēļ starp valstu tiesisko regulējumu migrējošie darbinieki tiek atstāti bez sociālā nodrošinājuma un, otrkārt, ka pozitīvas kolīzijas dēļ viņi akumulē identiskas priekšrocības vai tiek pakļauti iemaksai saskaņā ar dažādu dalībvalstu tiesību aktiem.

⁹ Skat. Regulas Nr. 883/2004 1., 3., 4. un 45. apsvērumu. Skat. arī spriedumus, 2021. gada 30. septembris, *Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (Uwv)* (C-285/20, EU:C:2021:785, 42. punkts), 2020. gada 29. oktobris, Veselības ministrija (C-243/19, EU:C:2020:872, 22. punkts), un 2018. gada 21. marts, *Klein Schiphorst* (C-551/16, EU:C:2018:200, 31. punkts).

¹⁰ Skat. spriedumus, 2021. gada 25. novembris, *Finanzamt Österreich* (Ģimenes pabalsti attīstības palīdzības sniedzējam) (C-372/20, EU:C:2021:962, 71. punkts), 2016. gada 14. jūnijs, Komisija/Apvienotā Karaliste (C-308/14, EU:C:2016:436, 67. punkts), un 2018. gada 21. marts, *Klein Schiphorst* (C-551/16, EU:C:2018:200, 44. punkts).

¹¹ Skat. ģenerāladvokāta P. Krusa Viljalona [*P. Cruz Villalón*] secinājumus lietā Komisija/Apvienotā Karaliste (C-308/14, EU:C:2015:666, 49. punkts), kā arī manus secinājumus lietā SF (C-631/17, EU:C:2019:10, 21. punkts).

¹² Skat. ģenerāladvokāta M. Špunara [*M. Szpunar*] secinājumus lietā *Franzen* u.c. (C-382/13, EU:C:2014:2190, 63. punkts).

¹³ Skat. spriedumus, 2021. gada 3. jūnijs, *TEAM POWER EUROPE* (C-784/19, EU:C:2021:427, 32. punkts), un 2020. gada 16. jūlijs, *AFMB* (C-610/18, EU:C:2020:565, 40. punkts un tajā minētā judikatūra).

55. Konkrēto tiesību normu mērķis tomēr nav noteikt materiāltiesiskos nosacījumus, kādiem ir pakārtota reģistrēšanās sociālā nodrošinājuma sistēmā vai tiesību uz attiecīgajiem pabalstiem esamība. Paredzēt šos nosacījumus principā ir katras dalībvalsts tiesību aktu ziņā¹⁴.

56. Regulā Nr. 883/2004 paredzētie tiesību normu kolīzijas noteikumi ir imperatīvi saistoši dalībvalstīm, un tām nav iespējas noteikt, cik lielā mērā ir piemērojami pašas šīs dalībvalsts vai citu dalībvalstu tiesību akti¹⁵. Tāpēc tās nevar no sava tiesiskā regulējuma piemērošanas izslēgt tiesību subjektus, kuriem šis tiesiskais regulējums ir piemērojams saskaņā ar regulu¹⁶.

57. Lai atrisinātu iespējamās valstu tiesību aktu kolīzijas – pozitīvas vai negatīvas –, ar Regulas Nr. 883/2004 II sadaļas noteikumiem tiek īstenota vēlme panākt, ka attiecīgās personas ir pakļautas tikai vienas dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēmai.

58. Regulas Nr. 883/2004 11. panta – ko sauc “Vispārīgi noteikumi” un kas veido sistēmas “stūrakmeni” – 1. punktā ir noteikts princips, ka ir piemērojami tikai vienas valsts tiesību akti.

59. Tāpēc, ja uz personu attiecas Regulas Nr. 883/2004 *ratione personae* piemērošanas joma, kā tā definēta šīs regulas 2. pantā, principā kļūst piemērojami vienas atsevišķas dalībvalsts tiesību akti, kas noteikti, pamatojoties uz tās pašas regulas II sadaļas noteikumiem¹⁷.

60. Ciktāl tas ir svarīgi šajā lietā, Regulas Nr. 883/2004 11. panta 3. punkta a) apakšpunktā ir paredzēts princips *lex loci laboris*, nosakot, ka “persona, kas veic darbību nodarbinātas vai pašnodarbinātas personas statusā kādā dalībvalstī, ir pakļauta minētās dalībvalsts tiesību aktiem”¹⁸.

61. Termini “darbība nodarbinātas vai pašnodarbinātas personas statusā” ir definēti Regulas Nr. 883/2004 1. panta a) un b) punktā. Šajā tiesību normā ir noteikts, ka šajā regulā “darbība nodarbinātas vai pašnodarbinātas personas statusā” “ir katra darbība vai līdzvērtīga situācija, ko par tādu uzskata tās dalībvalsts sociālās nodrošināšanas tiesību aktu nolūkā, kurā tiek veikta minētā darbība vai pastāv līdzvērtīgā situācija”.

62. Attiecīgi no minēto noteikumu kopīgas interpretācijas izriet, ka *lex loci laboris* piemērošana ir pakļauta nosacījumam, ka attiecīgā persona veic savu darbību “nodarbinātas vai pašnodarbinātas personas” statusā, kas par tādu atzīta konkrētās valsts tiesību aktos sociālā nodrošinājuma jomā¹⁹. Tāpēc uzskatu, ka darba tiesisko attiecību – kas par tādām kvalificētas saskaņā ar tās vietas tiesisko regulējumu, kur darbs tiek veikts, – esamība ir būtiska nodarbinātības valsts tiesību aktu piemērošanai.

¹⁴ Skat. spriedumu, 2021. gada 15. jūlijs, A (Valsts veselības aprūpe) (C-535/19, EU:C:2021:595, 47. punkts un tajā minētā judikatūra). Skat. arī spriedumu, 1998. gada 11. jūnijs, *Kuusijärvi* (C-275/96, EU:C:1998:279, 29. punkts).

¹⁵ Skat. spriedumus, 2021. gada 15. jūlijs, A (Valsts veselības aprūpe) (C-535/19, EU:C:2021:595, 48. punkts), un 2018. gada 25. oktobris, *Walltopia* (C-451/17, EU:C:2018:861, 48. punkts).

¹⁶ Skat. spriedumu, 1998. gada 11. jūnijs, *Kuusijärvi* (C-275/96, EU:C:1998:279, 30. punkts).

¹⁷ Skat. spriedumu, 2021. gada 3. jūnijs, *TEAM POWER EUROPE* (C-784/19, EU:C:2021:427, 33. punkts), un 2020. gada 16. jūlijs, *AFMB* (C-610/18, EU:C:2020:565, 41. punkts un tajā minētā judikatūra).

¹⁸ Šā vispārīgā principa mērķis ir garantēt, ka visi darbinieki, kuri strādā vienā un tajā pašā valstī, ietilpst vienu un to pašu sociālā nodrošinājuma tiesību aktu piemērošanas jomā un saņem vienus un tos pašus sociālā nodrošinājuma pakalpojumus (skat. spriedumu, 2018. gada 6. septembris, *Alpenrind* u.c., C-527/16, EU:C:2018:669, 97. un 98. punkts). Tādējādi ir iespējams novērst nevēlamas konkurences formas algu izmaksu ziņā un attiecīgi spiedienu uz valstu sociālā nodrošinājuma sistēmām. Skat. ģenerālvokāta P. Pikamēes [*P. Pikamäe*] secinājumus lietā *AFMB* (C-610/18, EU:C:2019:1010, 29. punkts).

¹⁹ Saistībā ar to skat. spriedumu, 2017. gada 13. septembris, X (C-569/15, EU:C:2017:673, 23.–26. punkts).

63. Darba tiesisko attiecību esamība kļūst nenozīmīga tikai Regulas Nr. 883/2004 11. panta 2. punktā aplūkotajā izņēmuma gadījumā, kas personām, kuras veic darbību nodarbinātas vai pašnodarbinātas personas statusā, pielīdzina personas, kuras saņem pabalstu naudā šādas darbības dēļ vai rezultātā.

64. Iesniedzējtiesa ir jau skaidri atzinusi, ka X un Y situācija starpposmos starp pagaidu darba tiesiskajām attiecībām saskaņā ar Nīderlandes tiesību aktiem netiek uzskatīta par darbību nodarbinātas vai pašnodarbinātas personas statusā²⁰.

65. No citas puses, ir skaidrs, ka minētās personas konkrētajos laikposmos nav saņēmušas Regulas Nr. 883/2004 11. panta 2. punktā paredzētos labumus.

66. Iepriekšējos punktos izklāstītais liek šajā lietā izslēgt nodarbinātības valsts tiesību aktu piemērošanu – gan saskaņā ar Regulas Nr. 883/2004 11. panta 3. punkta a) apakšpunktu, gan saskaņā ar tās pašas regulas 11. panta 2. punktu.

67. Šāds risinājums šķiet atbilstošākais Regulā Nr. 883/2004 izvirzīto mērķu sasniegšanai. Piesaistot nodarbinātības valsts kompetenci darba tiesisko attiecību esamībai, ir iespējams tūlīt – notikumu norisināšanās brīdī – un pienācīgi droši identificēt piemērojamos valsts tiesību aktus.

68. Tādējādi tiek saglabāta tiesiskā drošība, kas veido būtisku vērtību sistēmā, kuras mērķis, kā jau atgādināts, ir atļaut saskaņošanu un nepieļaut valstu tiesību normu kolīzijas atbilstoši starptautiskajām privāttiesībām tipiskām sistēmām.

69. Turklāt, kā jau norādīts, konkrētajai regulai nav mērķa nodrošināt tiesību uz sociālo pabalstu un palīdzības esamību, kuru regulējums ir atstāts dalībvalstu ziņā.

70. Savienības tiesības negarantē darbiniekam, ka nosūtīšana uz dalībvalsti, kas nav darbinieka izcelsmes valsts, paliks neitrāla sociālā nodrošinājuma jomā: šāda nosūtīšana, ņemot vērā atšķirības starp dalībvalstu sistēmām un tiesisko regulējumu, var atkarībā no situācijas izrādīties vairāk vai mazāk labvēlīga attiecīgajai personai šajā aspektā²¹.

71. Tāpēc apstāklim, ka attiecīgajām personām nav tiesību uz konkrēto sociālo nodrošinājumu savā dzīvesvietas dalībvalstī, nav nekādas ietekmes uz Regulas Nr. 883/2004 II sadaļā paredzēto tiesību normu kolīzijas noteikumu piemērošanu. Turklāt neskarot to, ka – abstrakti – dzīvesvietas valsts tiesību akti varētu būt labvēlīgāki par nodarbinātības valsts tiesību aktiem.

72. Uz Komisijas apsvērumos norādītajiem kritērijiem – saistībā ar darba tiesisko attiecību īpašībām, laikposma ilgumu, kurā attiecīgās personas ir veikušas minēto darbu, starpposmu ilgumu un ievirzi uz vienotu tirgu – balstīta interpretācija esot pamatā strīdiem un neskaidrībām un riskējot atvieglot valstu tiesību aktu kolīziju rašanos.

²⁰ Skat. iesniedzējtiesas nolēmuma 4.3.–4.7. punktu.

²¹ Skat. spriedumu, 2019. gada 19. septembris, *van den Berg* u.c. (C-95/18 un C-96/18, EU:C:2019:767, 64. punkts). No minētā sprieduma – kurš ir par *Hoge Raad der Nederlanden* (Nīderlandes Augstākā tiesa) iesniegtu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu tiesvedībā, kas tomēr jau ir nonākusi līdz likumības pārbaudes stadijai, kurā taisīts 2015. gada 23. aprīļa spriedums *Franzen* u.c. [(C-382/13, EU:C:2015:261)], – izriet, ka nodarbinātības valstij nav pienākuma iekļaut citā dalībvalstī dzīvojošu darbinieku savā apdrošināšanas sistēmā par laikposmiem, kuros dzīvesvietas valsts tiesību akti ir piemērojami saskaņā ar Regulas Nr. 883/2004 II sadaļu.

73. Turklāt starpposmu ilgums un iespējamā atgriešanās iepriekšējā nodarbinātības valstī ir apstākļi, kas nosakāmi tikai *ex post*, jo minētajos laikposmos neesot iespējams noteikt piemērojamos tiesību aktus, ar praktiskām problēmām, kas no tā izriet, it īpaši attiecībā uz tādu sociālo pabalstu izsniegšanu – kādi, piemēram, ir ģimenes pabalsti –, kurus neietekmē profesionālās nodarbinātības varbūtēja galīga pārtraukšana.

74. Ievērojot iepriekš izklāstīto, man šķiet, ka nepieciešamība pārmērīgi nesadrumstalot vienam darbiniekam piemērojamo tiesisko regulējumu²² ir sekundāra salīdzinājumā ar aplūkojamajai tiesību sistēmai pamatā esošajām tiesiskās drošības prasībām.

75. Šajā sakarā norādu arī, ka tad, ja Savienības likumdevējs ir vēlējis nepieļaut šādu sadrumstalotību, tas konkrēti ir izdarīts.

76. Šeit jāatsaucas uz Regulas Nr. 883/2004 12. pantā minēto tiesisko regulējumu norikojuma jomā, saskaņā ar kuru persona, kas kādā dalībvalstī veic darbību nodarbinātas personas statusā tāda darba devēja uzdevumā, “kurš parasti tur veic savas darbības, un ko minētais darba devējs ir nosūtījis uz citu dalībvalsti veikt darbu minētā darba devēja uzdevumā, arī turpmāk attiecas pirmās minētās dalībvalsts tiesību akti, ja paredzamais minētā darba ilgums nepārsniedz 24 mēnešus un ja minētā persona nav nosūtīta aizstāt citu turp nosūtītu personu”.

77. Šai tiesību normai – kuras mērķis ir nepieļaut, ka uzņēmumam, kas ir reģistrēts kādas dalībvalsts teritorijā, ir pienākums savus darba ņēmējus, uz kuriem parasti attiecas šīs dalībvalsts sociālā nodrošinājuma tiesību akti, piesaistīt citas dalībvalsts, uz kuru tie tiks norīkoti darbā uz noteiktu laiku, sociālā nodrošinājuma sistēmai²³, – ir acīmredzami atkāpes un izņēmuma raksturs, un tāpēc tā nevar tikt piemērota pēc analogijas ārpus tajā konkrēti paredzētajiem gadījumiem. Tāpēc tā attiecas uz gadījumiem, kuros – atšķirībā no pamatlietā aplūkojamajiem gadījumiem – pastāv turpinātas darba tiesiskās attiecības.

78. Tātad, manuprāt, no iepriekš minētā sprieduma *Franzen* nevar secināt nevienu elementu par labu nodarbinātības dalībvalsts tiesību aktu piemērošanai arī pēc darba tiesisko attiecību izbeigšanas.

79. Minētā sprieduma 50. punktā tas, ka attiecīgā persona veic “savu profesionālo darbību šīs dalībvalsts teritorijā”, ir norādīts kā priekšnoteikums nodarbinātības dalībvalsts [tiesību aktu] piemērošanai.

80. Turklāt minētā sprieduma 51. un 52. punktā Tiesa ir nošķīrusi tolaik izskatāmo lietu no tām, kurās tika taisīti daži agrāki spriedumi²⁴ un kurās darba tiesiskās attiecības bija galīgi vai uz pagaidu laiku izbeigtas.

²² Šajā ziņā skat. spriedumu, 1970. gada 17. decembris, *Manpower* (C-35/70, EU:C:1970:120). Ir taisnība, ka minētajā spriedumā ir apgalvots, ka migrējošo darba ņēmēju interesēs ir nebūt islaicīgos laikposmos pakļautiem dažādu valstu tiesību aktiem, jo vairākumā gadījumu viņiem nodarītu kaitējumu apstākļi, ka valstu tiesību akti parasti izslēdz īsus laikposmus dažu sociālo pabalstu saņemšanai. Tomēr minētais spriedums – kura priekšmets bija lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu par Padomes Regulas (EEK) Nr. 3 (1958. gada 25. septembris) par migrējošo darba ņēmēju sociālo nodrošinājumu 13. panta a) punktu – attiecās uz Francijas pagaidu darba aģentūras darbinieku, kurš tika nosūtīts veikt savu darbu uz kādu Vācijas uzņēmumu. Tātad runa bija par vienotām, stabilām un ilgstošām algota darba tiesiskajām attiecībām, kas nodibinātas starp darbinieku un pagaidu darba aģentūru (skat. minētā sprieduma 17.–19. punktu), kurās – pretēji šodien aplūkojamajiem gadījumiem – nebija pārtraukumu. Ir saprotams, ka šādā situācijā Tiesa, plaši interpretējot minētās regulas 13. panta a) punktu, kurā bija konkrēta atsauce tikai uz nosūtīšanas gadījumiem, uzskatīja, ka ir jāpiemēro tās dalībvalsts tiesību akti, kurā atrodas pagaidu darba aģentūra.

²³ Skat. spriedumus, 2021. gada 3. jūnijs, *TEAM POWER EUROPE* (C-784/19, EU:C:2021:427, 60. punkts), un 2018. gada 25. oktobris, *Walltopia* (C-451/17, EU:C:2018:861, 39. punkts un tajā minētā judikatūra).

²⁴ Atsauce bija uz spriedumiem, 1998. gada 11. jūnijs, *Kuusijärvi* (C-275/96, EU:C:1998:279, 39. un 40. punkts), un 2004. gada 11. novembris, *Adanez-Vega* (C-372/02, EU:C:2004:705, 24. punkts).

81. It īpaši minētajā 52. punktā ir lasāms, ka “laika posms, kurā gadījuma darbs netiek veikts, nevar tikt uzskatīts par darbības pārtraukšanu uz laiku”, jo “no Tiesai iesniegtajiem materiāliem izriet, ka darba tiesiskās attiecības [...] ilga 5 gadus bez pārtraukuma”.

82. No tā izriet, ka Tiesa ir uzskatījusi par būtisku turpinātu darba tiesisko attiecību esamību, savukārt uzskatot par nenozīmīgu – tāpat kā 1990. gada 3. maija spriedumā *Kits van Heijningen*²⁵ – darba pakalpojumu sniegšanas konkrēto kārtību, jo nodarbinātības valsts tiesību aktus var tikpat labi piemērot arī gadījuma rakstura un nepilna darba laika darba tiesiskajām attiecībām.

83. Tāpēc ir saprotams, ka Tiesa minētajā lietā uzskatīja par piemērojamu Regulas Nr. 883/2004 11. panta 3. punkta a) apakšpunktu arī dienās, kad pagaidu darbs netika veikts, jo minētajā Tiesas izskatīšanā nodotajā lietā – atšķirībā no šeit izskatāmās – darba tiesiskās attiecības vienmēr bija palikušas spēkā.

84. Turpmāks apstiprinājums manis izvirzītajai tēzei ir atrodams arī 2017. gada 13. septembra spriedumā X²⁶ – kas arī attiecas uz Regulu Nr. 1408/71, bet transponējams, kā jau sacīts, uz Regulu Nr. 883/2004 – attiecībā uz personu, kas strādāja Nīderlandē, kas ar savu darba devēju bija saskaņojusi neapmaksāta atvaļinājuma periodu un kas minētā atvaļinājuma laikā bija strādājusi citā dalībvalstī.

85. Minētā sprieduma 24. punktā ir lasāms, ka tad, “ja persona neapmaksāta atvaļinājuma laikā, ko tai piešķiris darba devējs, saglabā darbinieka statusu, ir iespējams uzskatīt, ka šī persona veic algotu darbu Regulas Nr. 1408/71 II sadaļas izpratnē, neraugoties uz to, ka šajā laikā netiek pildīti no minētajām darba attiecībām izrietošie galvenie pienākumi”.

86. Šis apgalvojums, manuprāt, apstiprina, ka *lex loci laboris* piemērošanas nolūkā vienmēr ir nepieciešama darba tiesisko attiecību esamība neatkarīgi no konkrēto uzdevumu, kas no tām izriet, iespējamās apturēšanas²⁷.

87. Noslēgumā – uzskatu, ka situācija, kurā bija X un Y starpposmos, nevar tikt iekļauta Regulas Nr. 883/2004 11. panta 3. punkta a) apakšpunkta darbības jomā (nedz arī tajā, kas minēta tās pašas regulas 11. panta 2. punktā) un ka tāpēc ir jāizslēdz, ka šādām situācijām būtu piemērojami nodarbinātības valsts tiesību akti.

88. Turklāt ir skaidrs, ka attiecīgās personas nebija Regulas Nr. 883/2004 11. panta 3. punkta b), c) un d) apakšpunktā minētajās situācijās, kuras attiecas uz ierēdņiem, uz personām, kas saņem bezdarbnieka pabalstus, un personām, kas pirmo reizi vai no jauna iesauktas dienēt bruņotajos spēkos vai civildienestā.

²⁵ Skat. spriedumu, 1990. gada 3. maijs, *Kits van Heijningen* (C-2/89, EU:C:1990:183). Minētā sprieduma 14. un 15. punktā Tiesa ir uzsvērusi, ka ar Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta a) apakšpunktu nav ieviesta nekāda nošķiršana “atkarībā no tā, vai algotais darbs tiek veikts kā pilna darba laika vai nepilna darba laika darbs”. Šā iemesla dēļ Tiesa ir apgalvojusi, ka saskaņā ar Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta a) apakšpunktu persona, kas ietilpst regulas piemērošanas jomā un kas veic nepilna darba laika algotu darbu kādas dalībvalsts teritorijā, ir pakļauta minētās valsts tiesību aktiem gan dienās, kad tā veic minēto darbu, gan dienās, kad tā to neveic.

²⁶ Skat. spriedumu, 2017. gada 13. septembris, X (C-569/15, EU:C:2017:673).

²⁷ Šajā ziņā skat. arī ģenerāladvokāta M. Špunara secinājumus lietā X (C-569/15, EU:C:2017:181, 31.–36. punkts).

89. Ievērojot izklāstīto, ir jāsecina, ka konkrētie gadījumi ietilpst minētā 11. panta 3. punkta e) apakšpunktā ietvertās pakārtotā rakstura tiesību normas darbības jomā, kas ir piemērojama visām minētās tiesību normas a)–d) apakšpunktā neaplūkotojām personām²⁸, un it īpaši gan personām, kuras ir galīgi izbeigušas jebkuru profesionālo darbību, gan personām, kuras tikai uz laiku ir pārtraukušas savu darbību²⁹.

90. Jāatkārto, ka minētais secinājums atbilst Regulas Nr. 883/2004 II sadaļas noteikumu mērķim, proti, panākt, ka attiecīgās personas ir pakļautas tikai vienas dalībvalsts sociālās jomas tiesību aktiem, nevis garantēt sociālā nodrošinājuma pabalstu un palīdzības izmaksu, kura savukārt paliek pakļauta to būtisko nosacījumu esamībai, ko paredzējusi dalībvalsts, kuras tiesību akti ir piemērojami konkrētajā lietā.

91. Konkrēti, protams, valsts tiesa piemēros minētos principus, piemērojot tos šai lietai un interpretējot valsts tiesību aktus atbilstoši Savienības tiesībām.

IV. Secinājumi

92. Pamatojoties uz iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem, iesaku Tiesai uz *Centrale Raad van Beroep* (Sociālā nodrošinājuma un civildienesta lietu apelācijas tiesa, Nīderlande) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

Regulas Nr. 883/2004 11. panta 3. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka kādā dalībvalstī dzīvojošs darbinieks, kurš parasti veic savu darbu kādā citā dalībvalstī, nepaliek pakļauts nodarbinātības valsts tiesību aktiem laikposmos, kuros viņam saskaņā ar minētās valsts sociālā nodrošinājuma tiesību aktiem nav spēkā esoša darba līguma un kuros viņš neveic nekādu darbību, kas saskaņā ar dalībvalsts tiesību aktiem ir uzskatāma par darbību nodarbinātas vai pašnodarbinātas personas statusā. Minētajos starpposmos atbilstoši Regulas Nr. 883/2004 11. panta 3. punkta e) apakšpunktam savukārt ir piemērojami dzīvesvietas valsts tiesību akti.

²⁸ Skat. spriedumu, 2019. gada 8. maijs, SF (C-631/17, EU:C:2019:381, 40. punkts).

²⁹ Skat. spriedumu, 2004. gada 11. novembris, *Adanez-Vega* (C-372/02, EU:C:2004:705, 24. punkts).